

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/25/2018
Identifikačné číslo spisu:	1409203544
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Gandžala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1409203544.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. H. W., trvalým pobytom v A., zastúpeného JUDr. Henrietou Danišovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Bratislave, Janka Alexiho 7, proti žalovanému MAC TV, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Brečtanova 1, IČO: 00 618 322, zastúpenému spoločnosťou Advokátska kancelária Bugala - Ďurček, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 5B, IČO: 36 731 544, o ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 33.194 Eur, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 22C/150/2009 o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 9. marca 2017 sp. zn. 9Co/176/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) na základe žaloby žalobcu, ktorou sa domáhal ospravedlnenia v relácii KRIMI NOVINY a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 33.194 Eur rozhodol rozsudkom z 18. decembra 2013 č.k. 22C/150/2009-227 tak, že žalovanému uložil povinnosť uverejniť ospravedlnenie v znení: „Televízia JOJ sa ospravedľuje JUDr. H. W., príslušníkovi odboru dopravnej polície Prezídia Policajného zboru, za to, že v príspevkoch odvysielaných v relácii KRIMINOVINY v dňoch 31.01.2009 a 10.02.2009 so začiatkom vysielania o 19,00 hod., vyznel pre diváka difamujúco, ako osoba neoprávnene zasahujúca do práce policajnej motorovej hliadky, ktorá zadržala pre podozrenie z výtržníctva jeho syna, zneužívajúca pritom jeho postavenie vysokého policajného funkcionára.“ (prvý výrok). Zároveň uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1.000,- Eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (druhý výrok), a vo zvyšku tohto uplatňovaného nároku žalobu zamietol (tretí výrok). Okrem toho uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania z titulu súdnych poplatkov v sume 1.094,50 Eur a z titulu trov právneho zastúpenia v sume 1.693,57 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (štvrtý výrok).

2.1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 9. marca 2017 sp. zn.

9Co/176/2014 na základe odvolania žalobcu i žalovaného rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcich výrokoch vo veci samej zmenil a žalobu v týchto častiach zamietol (prvý výrok), a vo výroku, ktorým prvoinstančný súd žalobu žalobcu ohľadom zvyšnej časti uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol, potvrdil (druhý výrok). Zároveň rozhodol, že žalovaný má právo na náhradu trov prvoinstančného i odvolacieho konania v rozsahu 100 % (tretí výrok).

2.2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že po zopakovaní dôkazov dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné a naopak, odvolanie žalovaného je dôvodné. V tejto súvislosti ďalej uviedol:

„V súdnej právnej veci sa žalobca domáha ochrany osobnosti uložením povinnosti žalovanému, ako pôvodcovi tvrdeného neoprávneného zásahu, ktorého sa mal žalovaný dopustiť odvysielaním dvoch príspevkov v rámci relácie KRIMI NOVINY, a to v dňoch 31.1.2009 a 10.2.2009. Žalovaný v príspevku zo dňa 31.1.2009 spracoval reportáž z nočného zásahu PMJ (Pohotovostnej motorizovanej jednotky) polície v Bratislave, počas ktorej bol zadržaný syn žalobcu pre podozrenie z výtržníctva (mal byť účastný bitky). V uvedenom príspevku odznelo, že sa na miesto zásahu dostavil aj žalobca, označený za ?vysokého funkcionára Prezídia PZ?, ktorý ?prišiel ako otec brániť jedného z mladíkov, ktorý bol označený za útočníka?, že sa žalobca ?snažil počas celého zásahu policajtom dohovárať?, príslušníkovi PMJ ?pri výzve, aby predložil občiansky preukaz dokonca bez problémov tykal?. Zo záznamu relácie na DVD nosiči vyplýva, že žalobca na mieste zásahu komunikoval zvýšeným hlasom. Druhý príspevok týkajúci sa spomínaného zásahu PMJ žalovaný odvysielal dňa 10.2.2009; tento príspevok reagoval na skutočnosť, že žalobca podal podnet na inšpekciu PZ pre správanie príslušníkov PMJ počas spomínaného zásahu. V tomto druhom príspevku žalobca odmietol reagovať na otázky redaktora, odkázal ho na právneho zástupcu. Otázky smerovali na zistenie stanoviska žalobcu voči postupu jednak policajtov, tiež televízie (žalovaného). Redaktor (zamestnanec žalovaného, F. B., vypočutý ako svedok, č.l. 95 a nasl. spisu) uviedol, že mu žalobca nedal súhlas so zverejnením natočenej relácie a nahrávaním žalobcu. Žalobca tvrdil, že žalovaný v ním odvysielaných príspevkoch dňa 31.1.2009 a 10.2.2009 uverejnil nepravdivé informácie, príspevok zo dňa 31.1.2009 je účelovou montážou so snahou o škandalizáciu jeho osoby, v oboch príspevkoch bol vykreslený negatívne, posmešne. Žalovaný odvysielaním oboch príspevkov neoprávnene zasiahol do jeho osobnostných práv, a to do jeho občianskej cti, profesionálnej aj osobnej bezúhonnosti; relácia žalovaného KRIMI NOVINY je spravodajskou reláciou, ktorá sa venuje príspevkom z oblasti krimi žánru. Žalobca vníma odvysielanie spomínaných príspevkov tak, že do pozície osoby, páchajúcej kriminálny čin, bol zaradený aj on sám.“

2.3. Po uvedených zákonných znení ustanovení § 11, § 12 a § 13 Občianskeho zákonníka poukázal na ich význam z hľadiska práva na ochranu osobnosti a práva na slobodu prejavu. Uviedol, že: „Najbežnejšou formou zásahov do občianskej cti a ľudskej dôstojnosti sú skutkové tvrdenia a hodnotiace úsudky (kritika). V prípade skutkového tvrdenia ide o fakt, ktorého pravdivosť možno objektívne overiť tzv. dôkazom pravdy; v prípade kritiky ide o tzv. hodnotiace úsudky, t.j. názory, ktoré sú svojou povahou subjektívne - sú výrazom názorov toho, kto ich prednáša - a teda ktorých správnosť nie je možné objektívne preukázať, dôkaz pravdy je vzhľadom na povahu veci v prípade kritiky vylúčený. Zákon poskytuje ochranu proti takýmto zásahom len vtedy, ak ide o zásah neoprávnený. K neoprávnenému zásahu do práva fyzickej osoby na česť a dôstojnosť dôjde nepochybne nepravdivými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú zároveň objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti dotknutej fyzickej osoby.“

2.4. Následne odvolací súd priamo vo vzťahu k prejednávanej veci uviedol:

„V súdnej právnej veci malo dôjsť k neoprávnenému zásahu do cti žalobcu skutkovými tvrdeniami zo strany žalovaného, ktorými žalovaný popisoval správanie žalobcu na mieste zásahu dňa 31.1.2009 a to: že je žalobca ?vysoký funkcionár Prezídia PZ?, ktorý ?prišiel ako otec brániť jedného z mladíkov, ktorý bol označený za útočníka?, že sa ?snažil počas celého zásahu policajtom dohovárať?, žalobca príslušníkovi PMJ ?pri výzve, aby predložil občiansky preukaz dokonca bez problémov tykal?, t.j. nešlo o hodnotenie správania žalobcu, ale jeho skutkový popis. Žalobca sa uvedenými skutkovými tvrdeniami žalovaného a spôsobom, akým boli oba príspevky spracované, cítil verejne kriminalizovaný a škandalizovaný. Žalovaný podľa názoru žalobcu zasiahol do jeho osobnostných práv aj tým, že oba príspevky zverejnil bez jeho súhlasu, t.j. v rozpore s ust. § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

Výjadrenia žalovaného, ktoré tvorili obsah spravodajského príspevku zo dňa 31.1.2009 tvorili súčasť reportáže o zásahu polície, t.j. jej práce v čase nočnej služby a správanie žalobcu počas tohto zásahu, o

ktorom vyšlo najavo, že je otcom jedného zo zadržaných mladíkov a súčasne príslušníkom policajného zboru. Činnosť polície ako predstaviteľa verejnej moci - či už priamo pri výkone zásahov, ale aj správanie jej jednotlivých členov - konkrétne žalobcu - predstavuje nepochybne vec verejného záujmu; poskytnúť informácie verejnosti o danej téme bolo preto legitímnym záujmom žalovaného; odvolací súd z toho vyvodzuje, že bol daný legitímny dôvod zásahu do osobnostných práv žalobcu.

Prejednávacia právna vec je zároveň typickým prípadom, kedy sa do kolízie dostala sloboda prejavu, právo na informácie na jednej strane a ochrana ľudskej dôstojnosti na strane druhej. Napriek rôznorodosti judikatúry možno vysledovať niekoľko základných orientačných kritérií, ktoré zvyknú byť tradične zohľadňované pri riešení otázky ochrany osobnostných práv v strete so slobodou prejavu. Ich posúdením možno uzavrieť, či bude daná prednosť ochrane slobody prejavu alebo naopak osobnostným právam. Medzi uvedené základné kritériá patria: status osobnosti, do ktorej osobnostných práv bolo zasiahnuté; ďalej obsah a forma prejavu; status autora prejavu; úmysel, cieľ a motív autora prejavu, na ktoré poukazoval vo svojom odvolaní aj žalovaný.

Pokiaľ ide o status osobnosti, ktorá tvrdí, že došlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv, podľa názoru odvolacieho súdu hoci aj žalobcu nemožno považovať za osobu verejne známu, v dôsledku jeho postavenia - príslušník policajného zboru, zaradený na pozíciu starší referent špecialista oddelenia výkonu služby a dopravných nehôd ODP PPZ - je nutné žalobcu vnímať ako verejne činnú osobu, ktorá je vystavená zvýšenému záujmu a zvýšenej kontrole jej činnosti a konania, čo nedovoľuje zaradiť žalobcu do kategórie "bežný občan". Kvalifikovanie postavenia žalobcu bolo podstatné z dôvodu, že hranice akceptovateľnosti, šírenia informácií týkajúcich sa osobnostnej sféry, sú najširšie u politikov a najužšie u "bežných" občanov. Vzhľadom na uvedené, má odvolací súd za to, že miera akceptovateľnosti kritiky, resp. miera ochrany súkromia bola u žalobcu čiastočne znížená. Zároveň niet sporu o tom, že zásah do osobnostných práv žalobcu bol vykonaný prostredníctvom celoštátneho televízneho vysielania, teda so širokým neurčitým okruhom pôsobenia. Média, vrátane televízneho, plnia nezastupiteľnú úlohu tzv. "public watchdog", čím sa výrazne podieľajú na formovaní verejnej mienky a stimulácii verejnej debaty o otázkach verejného záujmu. Z tohto postavenia a z úloh, ktoré média zastávajú, odvodzuje judikatúra ESRP ich špecifickú ochranu. Šírenie myšlienok a informácií o veciach verejného záujmu je nezastupiteľnou úlohou médií, s ktorou je zároveň spojené právo verejnosti tieto myšlienky a informácie prijímať. S tým úzko súvisí právo na slobodu prejavu, včítane práva na prednášanie kritiky.

Pokiaľ ide o kritérium úmyslu, cieľa a motívu, v konaní nebolo preukázané, že by boli uverejnené nepravdivé informácie, ani že by žalovaný sledoval iný cieľ, ako informovať verejnosť o otázkach legitímneho verejného záujmu alebo že by nekonal v dobrej viere. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že žalobca nepopieral, že by slovné vyjadrenia žalovaného (skutkové tvrdenia), ktorými žalovaný popisoval konanie žalobcu dňa 31.1.2009, neboli pravdivé (s výnimkou tvrdenia o vysokom funkcionárovi polície). Z obsahu reportáže vyplýva, že sa v nej žalovaný zdržal vlastného komentára (hodnotenia), v reportáži boli uverejnené sekvencie, zachytávajúce správanie samotného žalobcu na mieste zásahu. Žalobca sa nemýli v tom, že celkový dojem z jeho správania zachyteného v reportáži možno jednoznačne hodnotiť ako nevhodné a nežiaduce; tento výsledný dojem však bol výsledkom jeho vlastného správania, vyplývajúceho z jeho vlastného rozhodnutia. Žalovaný do žalobcovho konania na mieste zásahu nijako a ničím nezasahoval, ani ho do vzniknutej situácie nevmanipuloval (žalovaný predsa nemohol dopredu vedieť, na akých miestach bude PMJ zasahovať, nemohol mať vedomosť o tom, že zásah bude realizovaný aj voči synovi príslušníka PZ a už vôbec nie, že sa na miesto zásahu dostaví žalobca). Žalobca prišiel na miesto zásahu (po telefonáte syna) z vlastného popudu, z vlastného rozhodnutia sa pustil do nevhodnej komunikácie nevhodným spôsobom so zasahujúcimi príslušníkmi PMJ. O nesprávnosti jeho konania počas služobného zákroku svedčí aj fakt, že mu bola uložená nadriadeným výčitka (č.l. 68 spisu). Rovnako jeho podanie na príslušníkov PZ zaradených na PMJ OPP KT PZ Bratislava, pre podozrenie zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa bolo odmietnuté ako nedôvodné (Uznesenie MV SR, sekcia kontroly a inšpekčnej služby, odbor inšpekčnej služby, 1.inšpekčné oddelenie zo dňa 13.2.2009, ČVS:SKIS-36/IS-1-V-2009, č.l. 147 a nasl. spisu). Je pravdou, že reportáže boli odvysielané v televízii s celoštátnou pôsobnosťou, t.j. so značným potenciálom poškodiť dotknutú osobu difamačným prejavom, avšak v danom prípade zo strany žalovaného jednak žiadny difamačný prejav urobený nebol a jednak je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné odvysielané príspevky posudzovať v kontexte, že spĺňali všetky atribúty, ktoré sú kladené na

televízne spravodajstvo, v záujme ochrany slobody prejavu a práva na informácie a že v danom konkrétnom prípade sloboda prejavu a právo na informácie prevážili nad záujmom žalobcu na ochranu jeho osobnostných práv. Nemožno opomínať, že práve v poradí druhom príspevku zo dňa 10.2.2009 bolo úmyslom žalovaného poskytnúť žalobcovi priestor na jeho vyjadrenie k celej záležitosti, ktorý sa však žalobca sám rozhodol nevyužiť.“

2.5. Ďalej odvolací súd poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 156/99, z ktorého vyplýva, že je potrebné rešpektovať určité špecifiká bežnej novinárskej práce, určenej pre informovanie najširšej verejnosti (na rozdiel od napr. odborných príspevkov), ktorá s ohľadom na rozsah jednotlivých príspevkov a čitateľský záujem môže pristupovať k určitým zjednodušeniam; zároveň nemožno bez ďalšieho tvrdiť, že každé zjednodušenie (či skreslenie) musí nutne viesť k zásahu do osobnostných práv dotknutých osôb. Možno len veľmi ťažko trvať na úplnej presnosti skutkových tvrdení a klásť tak na novinársku obec - vo svojich dôsledkoch - nespĺniteľné nároky. Významné preto musí vždy byť to, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo skutočnosti. Priamo vo vzťahu k prejednávanej veci potom konštatoval: „Nemožno preto za zásah do osobnostných práv žalobcu považovať skutkové tvrdenie žalovaného, ktorý v príspevkoch označil žalobcu za vysokého funkcionára prezídia PZ, nakoľko toto skutkové tvrdenie síce nezodpovedalo pravde, zo strany žalovaného však išlo zjavne o dovolenú a akceptovateľnú nepresnosť (žalobca je príslušníkom polície pracovne zaradeným na Prezídium PZ). Bez významu bola aj skutočnosť, či voči synovi žalobcu, ktorý bol počas zákroku zadržaný, boli alebo neboli neskôr vyhovené nejaké trestnoprávne dôsledky. Odvolací súd tiež poznamenáva, že žalovaný v reportážach žalobcu nekriminalizoval, ani v jednom príspevku neodznalo tvrdenie, že by sa snáď žalobca svojím správaním dopustil konania, ktoré by bolo trestné. Vzhľadom na povahu relácie KRIMI NOVINY, v ktorej boli oba príspevky odvysielané, je podľa odvolacieho súdu nutné vziať do úvahy, že nebolo ambíciou žalovaného predosť verejnosti fundovanú a presnú analýzu predmetného služobného zákroku PMJ a konania žalobcu; sledovaný účel reportáží spočíval v informovaní verejnosti o práci PMJ počas vtedajšej nočnej služby a situácii, ku ktorej počas predmetného zákroku za účasti žalobcu došlo. Žalovaný tak odvysielaním reportáží, ktoré obsahovali jeho skutkové tvrdenia týkajúce sa správania žalobcu na mieste služobného zákroku, nezasiahol do osobnostných práv žalobcu (osobitne do jeho práva na česť), následkom čoho potom žalobcovi nemohlo vzniknúť právo na priznanie satisfakcie v podobe ospravedlnenia a ani v podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka).“

2.6. V súvislosti s námietkou žalobcu, že žalovaný uverejnil obrazové a zvukové záznamy jeho osoby bez jeho súhlasu, čím rovnako zasiahol do jeho osobnostných práv odvolací súd uviedol: „Občiansky zákonník ustanovuje zákonné dôvody, kedy je zásah do ľudskej osobnosti (alebo do prejavov osobnej povahy) dovolený priamo zo zákona, kedy nie je potrebné privolenie dotknutej osoby. Ide o prípady tzv. zákonnej licencie, v ktorých zákon preferuje všeobecné (verejné) záujmy oproti záujmom súkromným. Prípady spomínanej zákonnej licencie sú upravené v ustanovení § 12 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka. Rozhodnutie v prejednávanej veci si vyžadovalo posúdenie, či sa na odvysielanie obrazových a zvukových záznamov osoby žalobcu nevzťahuje jeden z prípadov zákonnej licencie, konkrétne spravodajská licencia podľa ustanovenia § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka, teda bolo nutné vyhodnotiť, či namietané televízne príspevky mali charakter televízneho spravodajstva.

Úlohou spravodajstva vo všeobecnosti je zabezpečenie šírenia informácií, ako jednej zo základných podmienok rozvoja spoločenského života; informácie verejnosti o veciach verejného záujmu patria k významným nástrojom kontroly politickej moci v demokratických spoločnostiach (...). Záujem spoločnosti na informovaní a kritike vo veciach verejného záujmu tak patrí medzi najdôležitejšie verejné záujmy. Ústavnoprávna ochrana tohto záujmu je zabezpečovaná zakotvením práva na slobodu prejavu a práva na informácie, ktoré patria medzi základné ľudské práva a slobody (čl. 10 Dohovoru). Potrebu spravodajstva v súčasnosti plní nielen tlač, ale aj iné hromadné informačné prostriedky, typicky napr. televízne spravodajstvo, ktoré sa používa na pravidelné informovanie verejnosti o udalostiach, javoch, či názoroch. Podieľajú sa tak na spoluvytváraní verejnej mienky, kritických pohľadoch, polemikách či diskusiách a rozvoji spoločensky prospešnej kritiky. Nie každé konkrétne spravodajstvo naozaj slúži verejnému záujmu. Mnohé zo správ môžu byť s verejným záujmom v rozpore - ako typický príklad môžu slúžiť napr. niektoré bulvárne správy, ktoré slúžia výlučne na uspokojenie záujmu o lacné senzácie, škandalizáciu, prípadne správny slúžiace na propagáciu rôznych prejavov extrémizmu a pod. Súdna prax a teória považuje preto za spravodajstvo vo veciach verejného záujmu len také, ak ide o

verejný záujem oprávnený. Verejnou vecou je tak napr. agenda štátnych inštitúcií, činnosť politikov, sudcov, či umenie, t.j. všetko, čo na seba púta verejnú pozornosť. V prípade verejného záujmu tak musí ísť o záležitosti, ktoré sa týkajú riadenia spoločnosti, či dôležitých otázok spoločenského života vôbec. Z uvedeného vyplýva, že z vecí verejného záujmu sú zásadne vylúčené veci súkromného života, ktoré by tak nemohli spadať pod zákonnú licenciu v zmysle ustanovenia § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka. V reportážach, ktorých súčasťou boli aj zverejnené obrazové a zvukové záznamy žalobcu (bez jeho súhlasu) boli poskytnuté informácie o práci polície pri riešení nočnej kriminality (v Bratislave) ako aj správanie konkrétneho príslušníka PZ (žalobcu) počas výkonu služobného zákroku, čo je nepochybne dôležitou otázkou života spoločnosti (v hlavnom meste), a teda aj vecou oprávneného verejného záujmu. Právna teória i prax ďalej ustálili, že v prípade spravodajstva musí byť verejný záujem na informácii nielen oprávnený (t.j. nemôže ísť o verejný záujem motivovaný napr. túžbou po senzácii, škandalizácii a pod.), ale tiež aktuálny. Informácie o spôsobe a schopnosti polície bojovať s kriminalitou možno označiť za tému, ktorá v spoločnosti rezonuje vždy, vždy je predmetom hlbokého záujmu širokej verejnosti, a teda ju možno označiť za stále aktuálnu. Avšak posudzujúc prejednávajú právnu vec aj z časového hľadiska, príspevok odvysielaný žalovaným dňa 31.1.2009 mapoval udalosti týkajúce sa činnosti polície z predchádzajúcej noci a ďalší príspevok dňa 10.2.2009 plynule nadväzoval na ten prvý; aj preto podľa odvolacieho súdu nemožno mať pochybnosti o aktuálnosti oboch reportáží. Odvolací súd tak dospel k záveru, že oba označené príspevky odvysielané v rámci televíznej relácie KRIMI NOVINY, mali povahu televízneho spravodajstva, zameraného v danom prípade konkrétne na krimi žánre, a to mapovaním činnosti polície v Bratislave počas nočnej služby, ktorú pri zásahu sprevádzal štáb Televízie JOJ. Na odvysielanie obrazových aj zvukových záznamov žalobcu sa tak v danom prípade vzťahovala zákonná licencia v zmysle § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka, a teda žalovaný na ich uverejnenie nepotreboval žalobcov súhlas.

Zásah do osobnostných práv žalobcu zo strany žalovaného (použitím jeho obrazových a zvukových záznamov) teda vzhľadom na uplatnenie spravodajskej licencie nebol neoprávnený. Zákon však ako podmienku použitia spravodajskej licencie v ustanovenia § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka výslovne upravuje, že sa musí použiť primeraným spôsobom a že sa pritom musia chrániť oprávnené záujmy fyzickej osoby, ktorej osobnosti sa použitie dotýka. Napriek spomínanej zákonnej licenci (spravodajskej) bolo preto nutné skúmať aj to, či použitie obrazových a zvukových záznamov žalobcu nebolo neprimerané a či nebolo v rozpore s oprávnenými záujmami dotknutej osoby, t.j. žalobcu. V opačnom prípade by sa použitie spomínaných záznamov napriek zákonnej licenci stalo neoprávneným zásahom, s ktorým sú spojené občianskoprávne sankcie podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd pre vyhodnotenie požiadavky primeranosti použitia spravodajskej licencie a skúmania, či nebola v rozpore s oprávnenými záujmami žalobcu, vzal za základ posúdenie konkrétnych okolností daného prípadu (...) a dospel k záveru, že žalovaný použil obrazové a zvukové záznamy žalobcu v odvysielaných príspevkoch v súlade s ustanovením § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka.“

2.7. Keďže súd prvej inštancie vo výrokoch, ktorými žalobe žalobcu vyhovel vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd v týchto výrokoch jeho rozhodnutie podľa ustanovenia § 388 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) zmenil a žalobu v týchto častiach zamietol, a vo výroku, ktorým žalobu žalobcu ohľadom zvyšnej časti uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol, podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

2.8. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov celého (teda prvoinštančného i odvolacieho) konania odôvodnil aplikáciou ustanovení § 396 ods. 1 a 2 s použitím § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ a všeobecným formálnym poukazom na ustanovenie § 421 CSP.

3.3. V odôvodnení dovolania namietal nesprávne hodnotenie dôkazov zo strany odvolacieho súdu (došlo k jednostrannému hodnoteniu dôkazov v prospech žalovaného), že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové a následne i právne závery ako súd prvej inštancie, bez toho, aby dokazovanie v potrebnom rozsahu opakoval, respektíve ho doplnil, a že svoje rozhodnutie „zaťažil vadou nepreskúmateľnosti“, pričom v tejto súvislosti namietal nedostatočné

odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolateľom uplatnené dôvody nezakladajú vadu zmätočnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a preto jeho dovolanie je procesne neprípustné.

5. Dovolateľ vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného k jeho dovolaniu uviedol, že odvolací súd sa odklonil od bohatej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď na základe dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové a právne závery, ako súd prvej inštancie, bez toho, aby vo veci v potrebnom rozsahu zopakoval dokazovanie, resp. ho doplnil a rozhodnutie riadne odôvodnil.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a §

432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11.1. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

11.4. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom namietal, že odvolací súd vyvodil odlišné skutkové a následne i právne závery ako súd prvej inštancie, bez toho, aby dokazovanie v potrebnom rozsahu opakoval, respektíve ho doplnil, a nesprávne hodnotenie dôkazov zo strany odvolacieho súdu. Ako už bolo dovolacím súdom konštatované (bod 11.2.), z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, resp. aby preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Inak povedané, v rámci dovolania uplatneného podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP námietka týkajúca sa nesprávneho hodnotenia dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci nie je relevantnou dovolacou námietkou.

11.5. Dovolací súd nesúhlasí s argumentáciou dovolateľa, že „odvolací súd vyvodil odlišné skutkové a následne i právne závery ako súd prvej inštancie, bez toho, aby dokazovanie v potrebnom rozsahu

opakoval, respektíve ho doplnil“. Z obsahu spisu, konkrétne zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom z 9. marca 2017 (č.l. 276 - 278 spisu), ktorá je verejnou listinou, vyplýva, že odvolací súd nariadil vo veci pojednávanie, v rámci ktorého predsedníčka senátu podala správu o dovtedajšom priebehu konania, bol oboznámený obsah rozsudku súdu prvej inštancie, obsah odvolaní obidvoch strán sporu a vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného, a obidvom stranám sporu bola daná možnosť sa vyjadriť. Následne odvolací súd zopakoval dokazovanie oboznámením sa s presne špecifikovanými listinnými dôkazmi a až po zopakovaní dokazovania bol za prítomnosti obidvoch sporových strán verejne vyhlásený (dovolaním napadnutý) rozsudok odvolacieho súdu. Preto vyššie uvedená argumentácia dovolateľa neobstojí.

11.6. Dovolateľ v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom namietal i nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, teda jeho nepreskúmateľnosť. V súvislosti s touto dovolacou námietkou dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku), ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska (rovnako ako v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov) nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

11.7. V danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu však nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľa, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, zhrnul podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty sporových strán, pričom jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu, v ktorom ho zmenil považuje za vecne nesprávny, a v potvrdzujúcom rozsahu ho považuje za vecne správny. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovolacie argumenty žalobcu dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolateľ preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.8. Z uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces a preto dovolací súd konštatuje, že vyššie uvedený dovolací dôvod neexistuje (nie je daný). Z uvedeného dôvodu preto dovolanie žalobcu (dovolateľa) podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

12. Pre úplnosť záverom dovolací súd uvádza, že dovolateľ prípustnosť dovolania formálne odôvodnil (i) všeobecným poukazom na ustanovenie § 421 CSP. Z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi ešte nebola vyriešená, alebo c/ je dovolacím súdom riešená rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). V tomto prípade však dovolateľ len všeobecne poukázal na ustanovenie § 421 CSP a teda, nielenže nešpecifikoval, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, čiže z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016), ale v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom neuviedol ani žiadne dôvody ani argumenty v zmysle ustanovenia § 432 CSP. Preto dovolací súd konštatuje, že z jeho strany de facto nedošlo k uplatneniu tohto dovolacieho dôvodu.

13. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný a preto mu dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.